

Suvestinė redakcija nuo 2009-05-31 iki 2010-09-16

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [81-3710](#), i. k. 1032330ISAK003D-262

Nauja redakcija nuo 2009-05-31:

Nr. [3D-368](#), 2009-05-22, Žin. 2009, Nr. 63-2530 (2009-05-30), i. k. 1092330ISAK003D-368

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL TAM TIKRŲ AUGALAMS IR AUGALINIAMS PRODUKTAMS KENKSMINGŲ ORGANIZMŲ, AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR KITŲ OBJEKTŲ, SKIRTŲ MOKSLO IR SELEKCIJOS TIKSLAMS, ĮVEŽIMO Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ IŠ TREČIŲJŲ ŠALIŲ, JŲ VEŽIMO TARP EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ IR PERVEŽIMO ŠALIES TERITORIJOJE TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2003 m. birželio 30 d. Nr. 3D-262

Vilnius

Įgyvendindamas 2008 m. birželio 17 d. Komisijos direktyvą 2008/61/EB, nustatančią sąlygas, kuriomis tam tikri kenksmingi organizmai, augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai, išvardyti Tarybos direktyvos 2000/29/EB I–V prieduose, gali būti įvežti į Bendriją arba tam tikras jos saugomas zonas ir judėti joje arba jose bandymų ar moksliniais ir veislių selekcijos tikslais (OL 2008 L 158, p. 41),

t v i r t i n u Tam tikrų augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų, skirtų mokslo ir selekcijos tikslams, įvežimo į Lietuvos Respubliką iš trečiųjų šalių, jų vežimo tarp Europos Sąjungos valstybių ir pervežimo šalies teritorijoje taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

JERONIMAS KRAUJELIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2003 m. birželio 30 d.

įsakymu Nr. 3D-262

(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2009 m. gegužės 22 d.

įsakymo Nr. 3D-368 redakcija)

TAM TIKRŲ AUGALAMS IR AUGALINIAMS PRODUKTAMS KENKSMINGŲ ORGANIZMŲ, AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR KITŲ OBJEKTŲ, SKIRTŲ MOKSLO IR SELEKCIJOS TIKSLAMS, ĮVEŽIMO Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ IŠ TREČIŲJŲ ŠALIŲ, JŲ VEŽIMO TARP EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ IR PERVEŽIMO ŠALIES TERITORIJOJE TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tam tikrų augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų, skirtų mokslo ir selekcijos tikslams, įvežimo į Lietuvos Respubliką iš trečiųjų šalių, jų vežimo tarp Europos Sąjungos valstybių ir pervežimo šalies teritorijoje taisyklių (toliau – taisyklės) tikslas – užtikrinti saugų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro patvirtintuose sąrašuose esančių augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų (toliau – kontroliuojama tiriamoji medžiaga) įvežimą į Lietuvos Respublikos teritoriją iš trečiųjų šalių, saugų jų vežimą tarp Europos Sąjungos valstybių, saugų tiriamosios medžiagos pervežimą šalies teritorijoje ir saugų naudojimą bandymams ar bet kokiai kitai mokslinei veiklai ir veislių selekcijai (toliau – mokslinė veikla).

2. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

Augalinės tiriamosios medžiagos indeksavimas (toliau – **indeksavimas**) – procedūra, kurios metu vizualiai arba laboratoriniais tyrimais nustatoma, ar augalinė tiriamoji medžiaga yra užkrėsta kenksmingaisiais organizmais.

Karantinas – kontroliuojamos tiriamosios medžiagos oficialus atskyrimas (izoliavimas) tam, kad būtų galima stebėti ir tirti ar atlikti papildomus vizualinius tyrimus, bandymus ir (arba) procedūras, sunaikinančias kenksminguosius organizmus.

Kontroliuojama tiriamoji medžiaga (toliau – **tiriamoji medžiaga**) – tam tikrai mokslinei veiklai atlikti tyrėjo paimti Žemės ūkio ministerijos patvirtintuose sąrašuose išvardyti:

kenksmingieji organizmai, jais užkrėsti augalai ir jų produktai bei kiti objektai;

kenksmingaisiais organizmais neužkrėsti augalai ir jų produktai bei kiti objektai, kuriuos draudžiama įvežti ir pervežti žemės ūkio ministro ir finansų ministro nustatyta tvarka;

augalai, jų produktai ir kiti objektai, neatitinkantys specialiųjų reikalavimų, kurie išvardyti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro tvirtinamose įvežamų į Lietuvos Respubliką ir Europos Bendriją bei gabenamų per ją tranzitu augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo taisyklių ar atitinkamų standartų, ir jei nėra oficialiai patikrinta, ar laikomasi šių reikalavimų.

Kontroliuojamos tiriamosios medžiagos tyrėjas (toliau – **tyrėjas**) – fizinis ir (ar) juridinis asmuo, kuris naudoja kontroliuojamą tiriamąją medžiagą Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka pavestai mokslinei veiklai.

3. Šiose taisyklėse numatytą tiriamosios medžiagos įvežimo į Lietuvos Respublikos teritoriją, vežimo ir pervežimo joje kontrolę vykdo Valstybinė augalų apsaugos tarnyba (toliau – Tarnyba).

II. PRAŠYMO DĖL LEIDIMO ĮVEŽTI Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ IŠ TREČIŲJŲ ŠALIŲ, VEŽTI TARP EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ IR PERVEŽTI ŠALIES

TERITORIJOJE MOKSLO IR VEISLIŲ SELEKCIJOS TIKSLAMS SKIRTĄ TIRIAMĄJĄ MEDŽIAGĄ, PATEIKIMAS IR LEIDIMO IŠDAVIMAS

4. Tyrėjas, norintis gauti oficialų leidimą įvežti ir (arba) vežti mokslo ir veislių selekcijos tikslams tam tikrus augalų ir augalinių produktų kenksmingus organizmus, augalus, augalinius produktus ir kitus objektus (toliau – leidimas) ar oficialų Tarnybos raštą, skirtą tiriamosios medžiagos pervežimui šalies teritorijoje, turi ne mažiau nei prieš 30 darbo dienų Tarnybai pateikti prašymą, kuriame privalomi šie duomenys:

4.1. asmens, atsakingo už tokią veiklą, kuriai bus naudojama įvežama tiriamoji medžiaga, vardas, pavardė, pareigos ir kita kontaktinė informacija ir jo mokslinės ir techninės kvalifikacijos aprašymas;

4.2. įvežamos tiriamosios medžiagos, prireikus ir konkretaus kenksmingojo organizmo mokslinis pavadinimas arba pavadinimai;

4.3. tiriamosios medžiagos rūšis;

4.4. tiriamosios medžiagos kiekis;

4.5. tiriamosios medžiagos kilmės vieta (šalis), pateikiant reikalingus dokumentus iš trečiosios šalies įvežamai medžiagai;

4.6. numatomos mokslinės veiklos, kuriai bus reikalinga įvežama tiriamoji medžiaga, trukmė, pobūdis ir tikslai, darbo aprašymas;

4.7. konkrečios karantinui ir prireikus bandymams numatytos vietos ar vietų adresas ir aprašymas;

4.8. numatoma tiriamosios medžiagos laikymo arba sodinimo vieta po to, kai tiriamajai medžiagai bus oficialiai panaikintas karantinas;

4.9. siūlomas tiriamosios medžiagos sunaikinimo ar apdorojimo būdas, pabaigus mokslinę veiklą;

4.10. numatomas tiriamosios medžiagos įvežimo į Lietuvos Respublikos teritoriją pasienio punktas, jeigu įvežama iš trečiosios šalies;

4.11. įvežimo į Lietuvos Respublikos teritoriją, vežimo ir pervežimo joje data.

5. Tarnyba, nagrinėdama šių taisyklių 4 punkte nurodytą prašymą, prieš patvirtindama jame nurodytą veiklą, privalo:

5.1. patikrinti mokslinės veiklos, dėl kurios tiriamoji medžiaga bus įvežama į Lietuvos Respubliką iš trečiųjų šalių, vežama tarp Europos Sąjungos valstybių ir pervežama šalies teritorijoje, pobūdį, tikslus ir nustatyti, ar jie atitinka numatytai mokslinei veiklai keliamus reikalavimus ir ar tinka veislių selekcijos darbui;

5.2. patikrinti, ar karantino sąlygos vietose ir patalpose, kur bus vykdoma mokslinė veikla, ir ten naudojama įranga atitinka šių taisyklių V skyriuje tyrėjui nustatytus reikalavimus;

5.3. nustatyti tiriamosios medžiagos kiekį, kuris reikalingas mokslinei veiklai vykdyti, – visais atvejais tas kiekis negali būti didesnis nei buvo nustatytas atsižvelgiant į turimas tyrėjo karantino priemones;

5.4. patikrinti asmenų, kurie vykdys mokslinę veiklą, mokslinę ir techninę kvalifikaciją.

6. Jeigu Tarnyba pritaria tyrėjo prašyme nurodytai veiklai dėl nurodytos tiriamosios medžiagos įvežimo į Lietuvos Respublikos teritoriją iš trečiųjų šalių, jos vežimui tarp Europos Sąjungos valstybių ir pervežimui šalies teritorijoje, per 5 darbo dienas išduoda vienkartinį leidimą (taisyklių 2 priedas lietuvių ir anglų kalba).

7. Leidimas galioja 30 dienų, tačiau Tarnyba bet kuriuo metu gali panaikinti leidimą, jeigu nustato, kad tyrėjas nesilaiko šiose taisyklėse nustatytų reikalavimų. Apie leidimo panaikinimą tyrėjas informuojamas raštu.

III. TIRIAMOSIOS MEDŽIAGOS ĮVEŽIMAS Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ IŠ TREČIŲJŲ ŠALIŲ, JŲ VEŽIMAS TARP EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ IR PERVEŽIMAS ŠALIES TERITORIJOJE

8. Vežant į Lietuvos Respublikos teritoriją tiriamąją medžiagą, kuri kilusi Europos Sąjungos valstybėje:

8.1. privaloma turėti šių taisyklių 6 punkte nurodytą leidimą;

8.2. jeigu tiriamoji medžiaga yra augalai, augaliniai produktai ar kiti objektai, neatitinkantys specialiųjų reikalavimų, kurie išvardyti nustatytoje tvarkoje, ar atitinkamų standartų, ir jei nėra oficialiai patikrinta, ar laikomasi šių reikalavimų, prie šios tiriamosios medžiagos turi būti pridėtas augalo pasas, išduotas kilmės šalyje, kuriame įrašytas toks sakiny: „Ši medžiaga vežama pagal Direktyvą 2008/61/EB“ (This material is introduced into the Community under Directive 2008/61/EC). Augalo pasą išduoda Europos Sąjungos valstybės augalų apsaugos organizacija, iš kurios ši medžiaga vežama, tik oficialiai gavusi iš valstybės narės, kuri atsakinga už tokios veiklos patvirtinimą, informaciją apie šių taisyklių 6 punkte minimą leidimą (patvirtinimą).

9. Jei tiriamoji medžiaga įvežama iš trečiosios šalies:

9.1. Tarnyba užtikrina, kad šių taisyklių 6 punkte nurodytas leidimas būtų išduodamas remiantis dokumentais, įrodančiais tiriamosios medžiagos kilmės vietą (šalį);

9.2. jeigu tiriamoji medžiaga yra augalai, augaliniai produktai ar kiti objektai, neatitinkantys specialiųjų reikalavimų, kurie išvardyti nustatytoje tvarkoje, ar atitinkamų standartų, ir jei nėra oficialiai patikrinta, ar laikomasi šių reikalavimų, prie krovinio turi būti pridedamas fitosanitarinis sertifikatas, išduotas kilmės šalyje, kurio grafoje „Papildoma deklaracija“ pateikiama tokia nuoroda: „Ši medžiaga įvežama pagal Direktyvą 2008/61/EB“ (This material is introduced into the Community under Directive 2008/61/EC);

9.3. prireikus šių taisyklių 9.2 punkte minimame fitosanitariniame sertifikate nurodomas konkretus kenksmingasis organizmas ar organizmai, kuriais yra užkrėsti įvežami augalai, augaliniai produktai ar kiti objektai.

10. Vežant į Europos Sąjungos valstybę tiriamąją medžiagą, kuri kilusi Lietuvos Respublikos teritorijoje:

10.1. privaloma turėti šių taisyklių 6 punkte nurodytą leidimą, kurį išduoda Europos Sąjungos valstybės augalų apsaugos organizacija;

10.2. jeigu tiriamoji medžiaga yra augalai, augaliniai produktai ar kiti objektai, neatitinkantys specialiųjų reikalavimų, kurie išvardyti nustatytoje tvarkoje, ar atitinkamų standartų, ir jei nėra oficialiai patikrinta, ar laikomasi šių reikalavimų, prie šios tiriamosios medžiagos turi būti pridėtas augalo pasas, išduotas Tarnybos, kuriame įrašytas toks sakiny: „Ši medžiaga vežama pagal Direktyvą 2008/61/EB“ (This material is introduced into the Community under Directive 2008/61/EC). Augalo pasą išduoda Tarnyba, tik oficialiai gavusi iš Europos Sąjungos valstybės, kuri atsakinga už tokios veiklos patvirtinimą, informaciją apie šių taisyklių 6 punkte minimą leidimą (patvirtinimą).

11. Lietuvos Respublikoje pervežant tiriamąją medžiagą iš vieno tyrėjo kitam, krovinys privalo turėti oficialų Tarnybos išduotą raštą ir atitinkamai augalo pasą pagal 10.2 punkto reikalavimus.

12. Įvežimo, vežimo ar pervežimo per Lietuvos Respublikos teritoriją metu tiriamoji medžiaga turi būti laikoma karantine ir iš karto vežama į prašyme nurodytą vietą ar vietas.

13. Tiriamąją medžiagą įsivežantis, vežantis ir pervežantis tyrėjas yra atsakinga už saugų tiriamosios medžiagos nuvežimą į paskirties vietą.

IV. TYRĖJO MOKSLINĖS VEIKLOS KONTROLĖ

14. Tarnyba, kontroliuodama patvirtintą tyrėjo veiklą:

14.1. priklausomai nuo mokslinės veiklos tikslo ir trukmės, bet ne rečiau kaip kartą iki jos pabaigos, atlieka fitosanitarinį tikrinimą, kad nustatytų, kaip laikomasi taisyklių 16 punkte minimų darbo su tiriamąja medžiaga taisyklių;

14.2. tikrina tyrėjo patvirtintos veiklos registracijos knygas;

14.3. tikrina, kaip atliekama patalpų dezinfekcija ir tiriamosios medžiagos sunaikinimas;

14.4. tikrindama pagal šių taisyklių 14.1 punkto reikalavimus patalpas ir mokslinę veiklą, užtikrina, kad per visą mokslinės veiklos vykdymo laikotarpį būtų laikomasi karantino ir kitų bendrųjų sąlygų, nustatytų šių taisyklių 16 punkte;

14.5. užtikrina, kad, atsižvelgiant į mokslinės veiklos pobūdį, būtų laikomasi tokios darbo tvarkos:

14.5.1. augalams, augaliniams produktams ir kitiems objektams, išskyrus kenksminguosius organizmus, kuriems ketinama panaikinti karantiną:

14.5.1.1. karantinas panaikinamas tik gavus raštišką Tarnybos patvirtinimą. Prieš gaunant šį raštišką Tarnybos patvirtinimą, tiriamajai medžiagai, išskyrus kenksminguosius organizmus, turi būti taikomos fitosanitarijos priemonės (taisyklių 1 priedas), įskaitant bandymus, ir tokiomis priemonėmis nustatoma, kad tiriamoji medžiaga nėra užkrėsta kenksmingaisiais organizmais;

14.5.1.2. fitosanitarijos priemonės, tarp jų ir bandymus, (išskyrus kenksminguosius organizmus), vykdo tyrėjo ar kitos institucijos, kuri turi Tarnybos oficialių leidimų vykdyti mokslinę veiklą ir specialų pasirengimą turintys darbuotojai pagal šių taisyklių 1 priedo nuostatas;

14.5.2. nustačius, kad tiriamoji medžiaga yra užkrėsta kenksmingaisiais organizmais, ir visi kiti augalai, augaliniai produktai ar kitos medžiagos, su kuriais ji lietsi arba kurie galėjo užsikrėsti, dalyvaujant Tarnybos specialistui, turi būti:

14.5.2.1. sunaikinami, ar

14.5.2.2. taikomos fitosanitarijos priemonės, skirtos atitinkamiems kenksmingiesiems organizmams sunaikinti;

14.5.2.3. patalpos, kuriose vyko veikla, ir ten naudota įranga, dezinfekuojama Tarnybos nurodytu būdu;

14.6. užtikrina, kad asmuo, atsakingas už veiklos vykdymą, nedelsdamas praneštų Tarnybai apie bet kokią tiriamosios medžiagos užkrėtimą kenksmingaisiais organizmais veiklos metu bei apie visus kenksmingųjų organizmų patekimo į aplinką atvejus.

15. Tarnyba užtikrina, kad pasibaigus mokslinei veiklai su tiriamąja medžiaga, išskyrus kenksminguosius organizmus, kuriuos pagal nustatytą tvarką draudžiama įvežti į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungos valstybes ir kuriems netaikomi šių taisyklių 1 priedo I, II, III skyriuje nurodytos priemonės, būtų taikomos atitinkamos fitosanitarijos priemonės, įskaitant bandymus, ir patvirtinama, kad augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai nėra užkrėsti kenksmingaisiais organizmais. Apie šias fitosanitarines priemones duomenys pateikiami Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms.

V. REIKALAVIMAI TYRĖJUI

16. Tyrėjui turi būti:

16.1. nustatytos šios karantino priemonės patalpoms, įrangai ir darbo tvarkai:

16.1.1. tiriamosios medžiagos fizinė izoliacija nuo kitų augalų, augalinių produktų, kitų objektų ir kenksmingųjų organizmų, priemonės, kad kenksmingieji organizmai nepatektų į patalpas ir neišplistų jose bei veiksmai kenksmingųjų organizmų patekimo į aplinką atveju;

16.1.2. už mokslinę veiklą atsakingo asmens paskyrimas;

16.1.3. asmenų, kurie gali patekti į mokslinei veiklai skirtas patalpas ir naudotis įranga, sąrašas;

16.1.4. mokslinei veiklai skirtos patalpos ir įrangos pažymėjimas, nurodant veiklos rūšį ir atsakingus darbuotojus;

16.1.5. mokslinės veiklos registracijos knygos pildymo tvarka, įskaitant procedūras kenksmingiesiems organizmams patekus į aplinką;

16.1.6. apsaugos ir pavojaus paskelbimo sistema;

16.1.7. kontrolės priemonės, kad kenksmingieji organizmai nepatektų į patalpas ir neišplistų;

16.1.8. tiriamosios medžiagos bandinių ėmimo ir jų pernešimo į kitas patalpas arba į kitus įrenginius bei šiukšlių, dirvožemio ir nutekamųjų vandenų pašalinimo tvarka;

16.1.9. asmenų, dirbančių su tiriamąja medžiaga, higienos bei patalpų ir įrenginių dezinfekcijos tvarka ir įranga;

16.1.10. tinkamos tiriamosios medžiagos sunaikinimo priemonės ir įranga;

16.1.11. indeksavimo (taip pat ir bandymų) įranga ir tvarka;

16.2. nustatytos fitosanitarinės priemonės bei sąlygos, atsižvelgiant į specifines tiriamosios medžiagos biologines ir epidemiologines savybes ir mokslinės veiklos pobūdį:

16.2.1. tiriamosios medžiagos laikymas patalpose, į kurias asmenys patenka per dvi duris;

16.2.2. tiriamosios medžiagos laikymas neigiamame slėgyje;

16.2.3. tiriamosios medžiagos laikymas uždaruose konteineriuose su atitinkama apsauga, pavyzdžiui, tokia kaip vandens užtvaras erkėms, uždari dirvožemio konteineriai nematodams, elektriniai spąstai vabzdžiams;

16.2.4. tiriamosios medžiagos laikymas atskirai nuo kitų kenksmingųjų organizmų ar tiriamųjų medžiagų, pvz., nuo užkrečiamų augalų maitinamosios medžiagos;

16.2.5. veislinės medžiagos laikymas auginimo talpose su manipuliavimo įranga;

16.2.6. kenksmingųjų organizmų apsaugojimas nuo kryžminimosi su vietinėmis atmainomis ar veislėmis;

16.2.7. apsaugojimas nuo nenutrūkstamo kenksmingųjų organizmų augimo;

16.2.8. laikymas tokiomis sąlygomis, kai griežtai kontroliuojamas kenksmingųjų organizmų dauginimasis, pavyzdžiui, tokiam aplinkos režimui, kuriam esant neįvyktų diapauzė;

16.2.9. laikymas tokiomis sąlygomis, kad būtų neįmanomas plitimas per sporas ir panašiai, pvz., saugojimas nuo oro srovių;

16.2.10. kenksmingųjų organizmų kultūrų grynumo patikrinimo tvarkos numatymas, kad būtų nustatyta, ar jose nėra kitų kenksmingųjų organizmų;

16.2.11. tinkamų tiriamosios medžiagos kontrolės priemonių taikymas, kad būtų pašalinti galimi užkrato nešėjai;

16.2.12. sterilių sąlygų dirbti su tiriamąja medžiaga sudarymas ir laboratorijos paruošimas atlikti aseptines procedūras;

16.2.13. kenksmingųjų organizmų, kurie plinta per užkrato pernešėjus, laikymas tokiomis sąlygomis, kad jie neplistų per užkrato pernešėją, pavyzdžiui, pasirenkant tinkamą tinklelio dydį, kontroliuojant dirvožemio gabenimą;

16.2.14. sezoninės izoliacijos taikymas, norint užtikrinti, kad veikla būtų vykdoma tais laikotarpiais, kai sumažėja pavojus augalų sveikatai.

17. Atsitikus nenumatytam įvykiui, dirbant su tiriamąja medžiaga ar ją pervežant, dėl kurio kilo kenksmingųjų organizmų išplitimo pavojus, nedelsiant apie tai raštu informuoti Tarnybą ir imtis priemonių, kad kenksmingieji organizmai neišplistų.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Kasmet iki rugsėjo 1 d. Tarnyba išsiunčia Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms per praėjusį vienerių metų laikotarpį, pasibaigusį birželio 30 d., ataskaitą, nurodydama įvežamos ir vežamos tiriamosios medžiagos sąrašą, kiekį ir visą tiriamosios medžiagos užkrėtimo kenksmingaisiais organizmais atvejus, kurie buvo patvirtinti, taikant fitosanitarinės priemonės, tarp jų ir bandymus, atliktus pagal šių taisyklių nuostatas.

Tam tikrų augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų, skirtų mokslo ir selekcijos tikslams, įvežimo į Lietuvos Respubliką iš trečiųjų šalių, jų vežimo tarp Europos Sąjungos valstybių ir pervežimo šalies teritorijoje taisyklių
1 priedas

FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS, TARP JŲ BANDYMAI SU AUGALAIS, AUGALŲ PRODUKTAIS IR KITAIS OBJEKTAIS, KURIEMS KETINAMA PANAIKINTI KARANTINĄ

I. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS, NAUDOJAMOS VYKDANT MOKSLINĘ VEIKLĄ SU *CITRUS L.*, *FORTUNELLA SWINGLE*, *PONCIRUS RAF.* AUGALAIS IR JŲ HIBRIDAIS, IŠSKYRUS VAISIUS IR SĖKLAS

1. Augalinei tiriamajai medžiagai taikomos FAO/IPGRI techniniuose nurodymuose numatytos terapinės procedūros.

2. Atlikus šio priedo 1 punkte nurodytas terapines procedūras, atliekama augalinės tiriamosios medžiagos indeksavimo procedūra. Augalinė tiriamoji medžiaga, kuriai ketinama panaikinti karantiną, laikoma skatinančiomis normalų vegetacijos ciklą sąlygomis. Augalinės tiriamosios medžiagos atvežimo bei indeksavimo procedūrų metu vizualiai tikrinama, ar nėra kenksmingųjų organizmų požymių.

3. Šio priedo 2 punkte numatytos augalinės tiriamosios medžiagos indeksavimo procedūros (bandymai ir identifikavimas), kuriomis siekiama aptikti kenksminguosius organizmus, atliekamos tokia tvarka:

3.1. atliekant bandymus, taikomi laboratoriniai metodai ir prireikus naudojami augalai indikatoriai, tarp jų *Citrus sinensis* (L.) Osbeck, *C. aurantiifolia* (Christm.) Swing, *C. medica* L., *C. reticulata* Blanco, *Sesamum* L., kad būtų galima aptikti šiuos kenksminguosius organizmus:

- 3.1.1. Citrus greening bacterium;
- 3.1.2. Citrus variegated chlorosis;
- 3.1.3. Citrus mosaic virus;
- 3.1.4. Citrus tristeza virus (visus izoliatus);
- 3.1.5. Citrus vein enation woody gall;
- 3.1.6. Leprosis;
- 3.1.7. Naturally spreading psorosis;
- 3.1.8. *Phoma tracheiphila* (Petri) Kanchaveli&Gikashvili;
- 3.1.9. Satsuma dwarf virus;
- 3.1.10. *Spiroplasma citri* Saglio et al;
- 3.1.11. Tatter leaf virus;
- 3.1.12. Witches'broom (MLO);
- 3.1.13. *Xanthomonas campestris* (visas *Citrus* patogenines atmainas);

3.2. siekiant apsaugoti Lietuvos Respublikos teritoriją nuo amarų ir kitų kenksmingųjų organizmų, kuriems netaikoma indeksavimo procedūra, augalinės tiriamosios medžiagos ūglių viršūnės turi būti įskiepijamos į daigus, auginamos sterilioje terpėje, kaip numatyta FAO/ IGPRI techniniuose nurodymuose, o išaugusiems augalams taikomos šio priedo 1 punkte numatytos terapinės procedūros.

4. Vizualiai patikrinta augalinė tiriamoji medžiaga, ant kurios buvo pastebėta kenksmingųjų organizmų požymių, turi būti toliau tikrinama ir atliekami bandymai, siekiant nustatyti kenksminguosius organizmus.

II. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS, NAUDOJAMOS VYKDANT MOKSLINĘ VEIKLĄ SU *CYDONIA MILL.*, *MALUS MILL.*, *PRUNUS L.* IR *PYRUS L.* AUGALAIS IR JŲ HIBRIDAIS BEI *FRAGARIA L.* AUGALAIS, SKIRTAIS SODINTI, IŠSKYRUS SĖKLAS

5. Augaliniai tiriamajai medžiagai taikomos FAO/IPGRI techniniuose nurodymuose numatytos terapinės procedūros.

6. Atlikus šio priedo 5 punkte nurodytas terapines procedūras, atliekama augalinės tiriamosios medžiagos indeksavimo procedūra. Augalinė tiriamoji medžiaga, kuriai ketinama panaikinti karantiną, laikomas skatinančiomis normalų vegetacijos ciklą sąlygomis. Augalinės tiriamosios medžiagos atvežimo bei indeksavimo procedūrų metu vizualiai tikrinama, ar nėra kenksmingųjų organizmų požymių.

7. Šio priedo 6 punkte numatytos augalinės tiriamosios medžiagos indeksavimo procedūros (bandymai ir identifikavimas), kuriomis siekiama aptikti kenksminguosius organizmus, atliekamos tokia tvarka:

7.1. atliekant bandymus su *Fragaria L.* augalais, neatsižvelgiant į augalinės tiriamosios medžiagos kilmės šalį, taikomi laboratoriniai metodai ir prireikus naudojami augalai indikatoriai, tarp jų *Fragaria vesca*, *F. virginiana* ir *Chenopodium spp.*, kad būtų galima aptikti šiuos kenksminguosius organizmus:

- 7.1.1. Arabis mosaic virus;
- 7.1.2. Raspberry ringspot virus;
- 7.1.3. Strawberry crinkle virus;
- 7.1.4. Strawberry latent C virus;
- 7.1.5. Strawberry latent ringspot virus;
- 7.1.6. Strawberry mild yellow edge virus;
- 7.1.7. Strawberry vein banding virus;
- 7.1.8. Strawberry witches' broom mycoplasma;
- 7.1.9. Tomato black ring virus;
- 7.1.10. Tomato ringspot virus;
- 7.1.11. *Colletotrichum acutatum* Simmonds;
- 7.1.12. *Phytophthora fragariae* Hickman var *fragariae* Wilcox&Duncan;
- 7.1.13. *Xanthomonas fragariae* Kennedy&King;

7.2. su *Malus Mill.* augalais:

7.2.1. kai augalinė tiriamoji medžiaga kilusi iš šalies, kurioje nėra paneigtas šio priedo 7.2.1.1 ir 7.2.1.2 punktuose nurodytų kenksmingųjų organizmų paplitimas, atliekant bandymus taikomi laboratoriniai metodai ir prireikus naudojami augalai indikatoriai, kad būtų galima aptikti šiuos kenksminguosius organizmus:

- 7.2.1.1. Apple proliferation mycoplasma;
- 7.2.1.2. Cherry rasp leaf virus (Amerikietiškas);

7.2.2. neatsižvelgiant į augalinės tiriamosios medžiagos kilmės šalį, atliekant bandymus taikomi laboratoriniai metodai ir prireikus naudojami augalai indikatoriai, kad būtų galima aptikti šiuos kenksminguosius organizmus:

- 7.2.2.1. Tobacco ringspot virus;
- 7.2.2.2. Tomato ringspot virus;
- 7.2.2.3. *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al.;

7.3. su *Prunus L.* augalais kiekvienai *Prunus* veislei atitinkamai:

7.3.1. kai augalinė tiriamoji medžiaga kilusi iš šalies, kurioje nėra paneigtas šio priedo 7.3.1.1, 7.3.1.2 ir 7.3.1.3 punktuose nurodytų kenksmingųjų organizmų paplitimas, atliekant bandymus taikomi laboratoriniai metodai ir prireikus naudojami augalai indikatoriai, kad būtų galima aptikti šiuos kenksminguosius organizmus:

7.3.1.1. Apricot chlorotic leafroll mycoplasma;

7.3.1.2. Cherry rasp leaf virus (Amerikietiškas);

7.3.1.3. *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* (Prunier et al.) Young *et al.*;

7.3.2. neatsižvelgiant į augalinės tiriamosios medžiagos kilmės šalį, atliekant bandymus taikomi atitinkami laboratoriniai metodai ir prireikus naudojami augalai indikatoriai, kad būtų galima aptikti šiuos kenksminguosius organizmus:

7.3.2.1. Little cherry pathogen (ne Europos izoliatai);

7.3.2.2. Peach mosaic virus (Amerikietiškas);

7.3.2.3. Peach phony rickettsia;

7.3.2.4. Peach rosette mosaic virus;

7.3.2.5. Peach rosette mycoplasma;

7.3.2.6. Peach X-disease mycoplasma;

7.3.2.7. Peach yellows mycoplasma;

7.3.2.8. Plum line pattern virus (Amerikietiškas);

7.3.2.9. Plum pox virus;

7.3.2.10. Tomato ringspot virus;

7.3.2.11. *Xanthomonas campestris* pv. *pruni* (Smith) Dye;

7.4. su *Cydonia* Mill. ir *Pyrus* L. augalais, neatsižvelgiant į augalinės tiriamosios medžiagos kilmės šalį, atliekant bandymus taikomi laboratoriniai metodai ir prireikus naudojami augalai indikatoriai, kad būtų galima nustatyti šiuos kenksminguosius organizmus:

7.4.1. *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. *et al.*;

7.4.2. Pear decline mycoplasma.

8. Vizualiai patikrinta augalinė tiriamoji medžiaga, ant kurios buvo pastebėta kenksmingųjų organizmų požymių, turi būti toliau tikrinama ir atliekami bandymai, siekiant nustatyti kenksminguosius organizmus.

III. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS, NAUDOJAMOS VYKDANT MOKSLINĘ VEIKLĄ SU *VITIS* L. AUGALAIŠ, IŠSKYRUS VAISIUS

9. Augalinei tiriamajai medžiagai taikomos FAO/IPGRI techniniuose nurodymuose numatytos terapinės procedūros.

10. Atlikus šio priedo 9 punkte nurodytas terapines procedūras, atliekama augalinės tiriamosios medžiagos indeksavimo procedūra. Augalinė tiriamoji medžiaga, kuriai ketinama panaikinti karantiną, laikoma skatinančiomis normalų vegetacijos ciklą sąlygomis. Augalinės tiriamosios medžiagos atvežimo bei indeksavimo procedūrų metu vizualiai tikrinama, ar nėra kenksmingųjų organizmų požymių.

11. Šio priedo 10 punkte numatytos augalinės tiriamosios medžiagos indeksavimo procedūros (bandymai ir identifikavimas), kuriomis siekiama aptikti kenksminguosius organizmus, atliekamos tokia tvarka:

11.1. kai augalinė tiriamoji medžiaga kilusi iš šalies, kurioje nepaneigtas šių kenksmingųjų organizmų buvimas:

11.1.1. vynmedžių „Ajinashika“ ligos sukėlėjo bandymai taikant laboratorinius metodus. Jeigu gaunami neigiami rezultatai, indeksavimo procedūra atliekama su „Koshu“ vynmedžių veislės augalais ir stebima ne mažiau kaip du vegetacijos ciklus;

11.1.2. vynmedžių žemaūgės viruso bandymams naudojami augalai indikatoriai, tarp jų „Campbell Early“ vynmedžių veislė, ir stebima vienerius metus;

11.1.3. vynmedžių vasarinės margligės bandymams naudojami augalai indikatoriai, tarp jų „Sideritis“, „Cabernet-Franc“ ir „Mission“ vynuogių veislių augalai;

11.2. neatsižvelgiant į augalinės tiriamosios medžiagos kilmės šalį, atliekant bandymus taikomi laboratoriniai metodai ir prireikus naudojami augalai indikatoriai, kad būtų galima nustatyti šiuos kenksminguosius organizmus:

11.2.1. Blueberry leaf mottle virus;

11.2.2. Grapevine Flavescence dorée MLO ir kitus grapevine yellows;

11.2.3. Peach rosette mosaic virus;

11.2.4. Tobacco ringspot virus;

11.2.5. Tomato ringspot virus (štamai „yellow vein“ ir kiti štamai);

11.2.6. *Xylella fastidiosa* (Well & Raju);

11.2.7. *Xylophilus ampelinus* (Panagopoulos) Willems *et al.*

12. Vizualiai patikrinta augalinė tiriamoji medžiaga, ant kurios buvo pastebėta kenksmingųjų organizmų požymių, turi būti toliau tikrinama ir atliekami bandymai, kuriais siekiama nustatyti kenksminguosius organizmus.

IV. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS, NAUDOJAMOS VYKDANT MOKSLINĘ VEIKLĄ SU STOLONUS ARBA STIEBAGUMBIUS FORMUOJANČIAIS *SOLANUM* L. GENTIES AUGALAIS ARBA SKIRTAIS AUGINTI JŲ HIBRIDAIS

13. Augalinei tiriamajai medžiagai taikomos FAO/IPGRI techniniuose nurodymuose numatytos terapinės procedūros.

14. Atlikus šio priedo 13 punkte nurodytas terapines procedūras, atliekama augalinės tiriamosios medžiagos indeksavimo procedūra. Augalinė tiriamoji medžiaga, kuriai ketinama panaikinti karantiną, laikoma skatinančiomis normalų vegetacijos ciklą sąlygomis. Augalinės tiriamosios medžiagos atvežimo bei indeksavimo procedūrų metu vizualiai tikrinama, ar nėra kenksmingųjų organizmų požymių.

15. Šio priedo 14 punkte numatytos indeksavimo procedūros turi atitikti 17 punkte išdėstytas technines sąlygas, kurios būtinos nustatant šiuos kenksminguosius organizmus:

15.1. bakterijas:

15.1.1. *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis *et al* spp. *sepedonicus* (Spieckermann *et* Kotthoff) Davis *et al*;

15.1.2. *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al*;

15.2. virusus ir į virusus panašius organizmus:

15.2.1. Andean potato latent virus;

15.2.2. Potato black ringspot virus;

15.2.3. Potato spindle tuber viroid;

15.2.4. Potato yellowing alfamovirus;

15.2.5. Potato virus T;

15.2.6. Andean potato mottle virus;

15.2.7. paplitę bulvių virusai A, M, S, V, X ir Y (įskaitant Y⁰, Y_n ir Y_c) ir potato leaf roll virus;

15.3. tikrosios bulvių sėklos indeksavimo procedūros metu tikrinama, ar sėkla nėra užkrėsta virusais ir į virusus panašiais organizmais, nurodytais šio priedo 15.2.1–15.2.5 punktuose.

16. Vizualiai patikrinta augalinė tiriamoji medžiaga, ant kurios buvo pastebėta kenksmingųjų organizmų požymių, turi būti toliau tikrinama ir atliekami bandymai, siekiant nustatyti kenksminguosius organizmus.

17. Techninės sąlygos, reikalingos aptikti šiuos organizmus:

17.1. bakterijas:

17.1.1. stiebagumbiams testuoti imama kiekvieno stiebagumbio viršūnė. Testavimui imama 200 stiebagumbių. Procedūrai atlikti gali būti imama ir mažiau nei 200 stiebagumbių;

17.1.2. testuojant jaunus augalus ir auginius, įskaitant ir mikroaugalus, imama kiekvienos augalinės tiriamosios medžiagos apatinė stiebo dalis ir, jeigu reikia, šaknys;

17.1.3. stiebagumbių daigų ar tų augalų, kurie neformuoja gumbų, stiebams testuoti naudojama vieno normalaus (viso) vegetatyvinio dauginimosi ciklo medžiaga, nurodyta šio priedo 17.1.1 ir 17.1.2 punktuose;

17.1.4. šio priedo 17.1.1 punkte nurodytai tiriamajai medžiagai taikomas testavimo metodas dėl *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis *et al* ssp. *sepedonicus* (Spieckermann et Kotthoff) Davis *et al*. Šis metodas gali būti taikomas ir tiriamajai medžiagai, nurodytai 17.1.2 punkte;

17.1.5. tiriamajai medžiagai, nurodytai 17.1.1 punkte, taikomas testavimo metodas dėl *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al*, atsižvelgiant į Europos ir Viduržemio augalų apsaugos organizacijos karantino procedūras dėl *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al*. Šis metodas taip pat gali būti taikomas 17.1.2 punkte nurodytai tiriamajai medžiagai;

17.2. virusus ir kitus į virusus panašius organizmus, tačiau kitus nei Potato spindle tuber viroid:

17.2.1. vegetatyvinės medžiagos (stiebagumbių, jaunų augalų ir auginių, įskaitant ir mikroaugalus) testavimui turi būti atliekami serologiniai testai prieš pat žydėjimą, nustatant atitinkamus žalingus organizmus, kitus nei Potato spindle tuber viroid, ir jei serologinių tyrimų rezultatai neigiami, medžiaga tirinama biologiniais testais. Tiriant dėl Potato roll virus, turi būti atlikti du serologiniai testai;

17.2.2. tikrajai sėklai testuoti naudojami serologinis testas arba biologinis, jei serologinio testo atlikti negalima. Pakartotinai testuojant neigiamų arba abejotinų rezultatų pavyzdžius, būtina naudoti kitus metodus;

17.2.3. serologinis ir biologinis testavimas, nurodytas 17.2.1 ir 17.2.2 punktuose, turi būti pritaikytas šiltnamiuose augantiems augalams, paimant pavyzdžius nuo mažiausiai dviejų kiekvieno stiebo pozicijų, įskaitant ir jaunus visiškai išsiskleidusius lapus kiekvieno stiebo viršūnėje ir lapelius, esančius senesnio stiebo viduryje; kiekvienas stiebas turi būti ištirtas dėl galimos nesisteminės infekcijos. Atliekant serologinius tyrimus, negalima sumaišyti atskirų augalų lapų, nebent toks lapų sumaišymas buvo reikalingas naudojamiems metodams; to paties augalo lapus galima sumaišyti, kad būtų suformuotas kiekvieno augalo lapelių mėginys. Atliekant biologinį testavimą, daugiausia galima sumaišyti penkių augalų lapus, kurių inokuliatas skirtas augalams indikatoriams (ne mažiau kaip dviem tos pačios rūšies) užkrėsti;

17.2.4. šio priedo 17.2.1 punkte nurodytam biologiniam testavimui naudojami atitinkami augalai indikatoriai, kurie turi būti nurodyti Europos ir Viduržemio augalų apsaugos organizacijos sąraše, arba kiti augalai indikatoriai, kurie turi būti naudojami nustatant virusus;

17.2.5. tik tiesiogiai testuojamai tiriamajai medžiagai, nėra taikomas karantinas. Atlikus akutės indeksaciją, daigui nebūtinas karantinas. Stiebagumbiams testuoti taikomas karantinas dėl galimos nesisteminės infekcijos;

17.3. Potatoe spindle tuber viroid:

17.3.1. visa šiltnamyje auginama tiriamoji medžiaga turi būti testuojama tuoj pat, kai ji yra gerai prigijusi, bet prieš žydėjimą ir apdulkinimą. Testuojant stiebagumbio daigus, *in vitro* augalus ir mažus sėjinukus turi būti atsižvelgiama į preliminarinius testus;

17.3.2. pavyzdžiai imami nuo kiekvieno augalo stiebo viršūnės visiškai išsiskleidusių lapų;

17.3.3. testavimui skirta augalinė tiriamoji medžiaga turi būti auginama ne žemėsneje kaip 18°C temperatūroje (geriau – aukštesnėje nei 20°C temperatūroje) ir ne mažiau kaip 16 valandų fotoperiodu;

17.3.4. testavimas turi būti atliekamas ant radioaktyviai ar neradioaktyviai pažymėto cDNR ar RNR-zondo, grįžamosios-PAGE (su sidabrine žyme) ar RT-PCR;

17.3.5. zondų ir grįžtamosios-PAGE maišymo santykio maksimumas neturi viršyti 5. Naudojant šį ar aukštesnį maišymo dažnį būtinas pagrindimas.

Tam tikrų augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų skirtų mokslo ir selekcijos tikslams, įvežimo į Lietuvos Respubliką iš trečiųjų šalių, jų vežimo tarp Europos Sąjungos valstybių ir pervežimo šalies teritorijoje taisyklių
2 priedas

OFICIALUS LEIDIMAS KENKSMINGIESIEMS ORGANIZMAMS, AUGALAMS, JŲ PRODUKTAMS IR KITIEMS OBJEKTAMS ĮVEŽTI IR (ARBA) JUDĖTI BANDYMŲ AR MOKSLO IR VEISLIŲ SELEKCIJOS TIKSLAIS

EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ

OFICIALUS LEIDIMAS

1. Siuntėjo/Augalų apsaugos organizacijos kilmės šalyje pavadinimas ir adresas	OFICIALUS LEIDIMAS Nr.	
	įvežti ir (arba) vežti mokslo ir veislių selekcijos tikslams tam tikrus augalų ir augalinių produktų kenksmingus organizmus, augalus, augalinius produktus ir kitus objektus (išduotas pagal Direktyvą 2008/61/EB)	
2. Už patvirtintą veiklą atsakingo asmens vardas, pavardė ir adresas	3. Valstybinė augalų apsaugos tarnyba	
4. Karantino vietos ar vietų adresas ir apibūdinimas	5. Kilmės šalis (pridedami medžiagos kilmę įrodantys dokumentai)	
7. Medžiagos, įvežamos iš trečiosios šalies, deklaruotas įvežimo punktas	6. Augalo paso numeris: arba fitosanitarinio sertifikato numeris:	
8. Medžiagos mokslinis pavadinimas(-ai), įskaitant ir kenksminguosius organizmus	9. Medžiagos kiekis	
10. Medžiagos rūšis		
11. Papildoma informacija		
Ši medžiaga ☐ įvežama į Bendriją arba ☐ vežama ¹ Bendrijoje pagal Direktyvą 2008/61/EB ¹ (¹) Tai, kas netinka, išbraukti		
12. Papildoma deklaracija		

13. Medžiagos kilmės valstybės augalų apsaugos organizacijos žyma	14. Valstybinės augalų apsaugos tarnybos antspaudas
Patvirtinimo vieta:	Išdavimo vieta:
Data:	Data:
Įgaliotojo pareigūno pavardė ir parašas:	Įgaliotojo pareigūno pavardė ir parašas

EUROPEAN COMMUNITIES

LETTER OF AUTHORITY

1. Name and address of consignor/plant protection organisation of the country of origin		LETTER OF AUTHORITY NO. Letter of Authority for the introduction and/or movement of harmful organisms, plants, plant products and other objects for trial or scientific purposes and for work on varietal selections (Issued under Directive 2008/61/EC)	
2. Name and address of person responsible for the approved activities			
4. Address and description of the specific site or sites for quarantine containment		3. State Plant Protection Service of the Republic of Lithuania	
7. Declared point of entry for material introduced from a third country		5. Place of origin (documentary evidence attached for material originating in a third country)	
		6. Plant passport number: or Phytosanitary certificate number:	
8. Scientific name(s) of the material, including the harmful organisms concerned		9. Quantity of material	
10. Type of material			
11. Additional declaration This material is [introduced into]/[moved within] (1) the Community under Directive 2008/61/EC			
12. Additional information			
13. Endorsement by the responsible official body of the Member State of origin of the material Place of endorsement: Date: Name and signature of authorised officer:		14. Stamp of the responsible official body of issue Place of issue: Date: Name and signature of authorised officer:	

(1) delete if not applicable

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-368](#), 2009-05-22, Žin., 2009, Nr. 63-2530 (2009-05-30), i. k. 1092330ISAK003D-368

Dėl žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. 3D-262 "Dėl Kai kurių kenksmingų augalams ir augaliniams produktams organizmų, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų įvežimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ir gabenimo joje moksliniais ir selekcijos tikslais taisyklių patvirtinimo" pakeitimo